

РЕШЕНИЕ

№ 494

гр. Пловдив, 18.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20225001000439 по описа за 2022 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

С решение № 260186 от 10.05.2021 година, постановено по т. дело № 263/2019 година по описа на Окръжен съд – Стара Загора, е отхвърлен предявеният иск от Н. К. И., ЕГН *****, с адрес: община М., обл. С.З., с. Д., ул. „К.“ № 7, против Н., ЕИК ***, с адрес гр. С., ул. „Г.И.“ № 2, ет.2, за заплащане на сумата от 110 000 лв. за причинени неимуществени вреди от смъртта на нейната баба М.Г. Д., ведно със законната лихва върху обезщетението от датата на непозволеното увреждане 18.08.2014 г. до окончателно изплащане, като неоснователен и недоказан. Със същото решение е отхвърлен и предявеният иск от К. Я. Я., като майка и законна представителка на Б. Т. К., ЕГН *****, с адрес община М., обл. С.З., с. Д., ул. „К.“ № 7 против Н., ЕИК ***, с адрес гр. С., ул. „Г.И.“ № 2, ет.2, за заплащане на сумата от 110 000 лв. за причинени неимуществени вреди от смъртта на неговата баба М.Г. Д., ведно със законната лихва върху обезщетението от датата на непозволеното увреждане 18.08.2014 г. до окончателно изплащане като неоснователен и недоказан. Осъдени са Н. К. И.

и К. Я. Я., като майка и законна представителка на Б. Т. К. да заплатят на Н. направените по делото разноски в общ размер на 11 341 лв.

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от Н. К. И. и от малолетния Б. Т. К., действащ чрез своята майка и законен представител К. Я. Я.. оплакванията са за неправилност на решението, като са изложени подробни доводи във връзка с това оплакване. Посочено е, че между страните няма спор относно факта на настъпване на ПТП и последиците от него, както и относно приложимото право – гръцкото право и общностното право, доколкото Г. е страна-членка на ЕС. Като спорни с въззивната жалба са въведени въпросите дали ищците имат право на допълнително обезщетение при положение, че са получили такова в размер на левовата равностойност на 4000 евро – сума, равна на лимита на отговорност, предвиден за Г.Г. /С.Ф./ съгласно приложимото гръцко право и дали подписаната от ищците декларация, с която са заявили, че получената сума от по 4000 евро изцяло покрива причинената им вреда, ги лишава от възможността да претендират обезщетения в по-висок размер. Освен това като спорни с въззивната жалба са въведени въпросите за погасяването на исковете по давност, за съпричиняване на вредата от страна на пострадалата и за размера на обезщетението, с оглед претърпените вреди и съдебната практика на гръцките съдилища досежно размерите на обезщетенията в сходни случаи. По тези въпроси с въззивната жалба са изложени подробни съображения, които ще бъдат обсъдени от съда с мотивите на съдебния му акт. Поддържаното от жалбоподателите становище е, че въведеният в гръцкото законодателство лимит на отговорността за С. /Г./ ф. от 4000 евро при обезщетяване на неимуществени вреди от смъртта на член на семейството в резултат на ПТП противоречи на правото на ЕС и задължителните за съдилищата на страните –членки решения на съда на ЕС и е несъвместимо с българския обществен ред по отношение на този правен институт и последиците от прилагането му /чл. 45 от КМЧП/. В тази връзка се изразява съгласие с мотивите на първоинстанционния съд. Правилни били и изводите, че подписаните от ищците декларации представлявали едностранно изявление, а не договор, поради което за тях не била приложима разпоредбата на чл. 454 от Гражданския кодекс на Г. и не можело да се приеме, че е погасено правото им за изплащане на обезщетение. Изложени са доводи за подписване на декларациите при крайна нужда и явно неизгодни условия. Определените и

изплатени обезщетения от по 4000 евро за двамата ищци не били съобразени с принципа за справедливост, установен от съдебната практика на съдилищата в Република Г., които в сходни случаи присъждали обезщетения от около 60 000 евро и не прилагали лимита от по 4000 евро за внуци на починал при ПТП, установен с чл. 19 от президентския Указ № 237/1986 година. Посочено е, че давността не е изтекла, тъй като по гръцкия закон тя била не 2 годишна, а 5 годишна от датата на ПТП – исковата молба била депозирана на 08.08.2019 година, а ПТП настъпило на 18.08.2014 година. Оспорено е възражението за съпричиняване, като се твърди, че наличието или липсата на предпазна маска не би могла да предотврати смъртта на бабата на ищите, доколкото гръдната травма сама по себе си била смъртоносна. По отношение на знанието на починалата за това, че водачът е употребил алкохол и че е бил без свидетелство за правоуправление се сочи, че тези обстоятелства не са установени по делото с представените доказателства. Неоснователно било оспорването на неимуществените вреди, причинени на ищите от смъртта на тяхната баба. Поддържа се, че те са претърпели сериозни вреди от внезапно прекъснатата им връзка с близък родственик, душевни и емоционални страдания, които било справедливо да бъдат обезщетени според размерите, установени в практиката на гръцките съдилища. Твърди се, че ищите са внуци на починалата, която била жена на 52 години, работеща, в добро здравословно състояние. Смъртта ѝ настъпила неочаквано и несвоевременно и била огромен шок за семейството. Между баба и внуци съществували отношенията, характеризиращи се с изключителна близост, обич, уважение, взаимна привързаност, те поддържали постоянна връзка, помагали си заедно. Ищите се нуждаели от подкрепата на своята баба и нейната загуба щяла да ги съпътства през целия им живот, тя се отразявала изключително негативно на здравословното и емоционалното им състояние и им причинила много болки и страдания. По тези съображения те считат, че справедливият размер на обезщетението за причинените им вреди е сума в размер на по 110 000 лева, която следва да им бъде присъдена наред с извънсъдебно изплатените обезщетения от по 4000 евро, ведно със законната лихва от датата на ПТП – 18.08.2014 година. Във въззивната жалба е посочено, че при постановяване на решението си първоинстанционният съд не е съобразил приложимото гръцко право и съдебната практика на гръцките съдилища по сходни казуси, а неправилно се е позовал на разрешението,

дадено с ТР 1/2016 година на ОСНГТК на ВКС, приемайки, че не са установени особено трайни и близки отношения между ишците и тяхната баба.

Искането е да се отмени решението и да се постанови ново по същество, с което да се присъдят на ишците претендираните обезщетения за неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 18.08.2014 година до окончателното изплащане на сумите. Претендират се и разноски за двете съдебни инстанции, включително адвокатско възнаграждение.

Във въззивната жалба са изложени и доводи, касаещи първоинстанционното решение в частта за разноските. Поддържа се, че на ответника е присъдена прекомерно висока сума за адвокатско възнаграждение и че няма пречка съдът да определи и присъди разноски и под минималния размер по Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

В тази ѝ част въззивната жалба, имаща характер на молба по чл. 248 от ГПК, е изпратена за произнасяне по компетентност на първоинстанционния съд. Той я е разгледал и е постановил определение № 260290 от 03.06.2022 година в производство по чл. 248 от ГПК, с което е оставил без уважение молбата за изменение на решението в частта за разноските, инкорпорирана във въззивната жалба.

Срещу определението по чл. 248 от ГПК не е подадена частна жалба и то е влязло в сила, поради което въпросът за размера на разноските, присъдени с първоинстанционното решение, не следва да бъде разглеждан от въззивната инстанция.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от С. „Н.“ с изразено становище за нейната неоснователност и искане за потвърждаване на първоинстанционното решение и присъждане на разноски за въззивната инстанция. В писмения отговор ответникът е посочил, че първоинстанционният съд правилно е приел, че не са налице основания за присъждане на обезщетения за неимуществени вреди над извънсъдебно заплатените суми от по 4000 евро на двамата ишци, което решение било съобразено с приложимото гръцко право – чл. 932 от Гръцкия граждански кодекс, според който в случаите на непозволено увреждане съдът може да присъди разумно, по свое усмотрение парично обезщетение за причинените

нематериални щети. В тази връзка съдът взел предвид събраните доказателства, въз основа на които направил извод, че не са установени вреди за ишците, за които да се присъжда допълнително обезщетение. Не ставало дума според ответника за отклонение на съда от приложимото право, а именно от гръцкото такова, а за неоснователност и недоказаност на претенциите на ишците съобразно изискванията на чл. 932 от Гражданския кодекс на Република Г.. С отговора на въззивната жалба е приложена и съдебна практика – решения на гръцки съдилища, от които според ответника се установявало, че обезщетенията от по 4000 евро за ишците са съобразени с нея. Втората група доводи са, че допълнително обезщетение не се дължи на ишците с оглед представените от тях декларации за отказ от бъдещи претенции за вреди пред Компенсационния орган при получаването на сумите от по 4000 евро, в които те са заявили, че нямат други претенции към гръцкия С.Ф.. Ответникът се позовава на разпоредба от приложимото гръцко право – чл. 454 от Гражданския кодекс на Г., която според него препятствала предявяването на последващи съдебни искове срещу С. /Г./ ф. на Г., а оттам и срещу ответника в качеството му на Компенсационен орган. Цитирана е и съдебна практика по приложението на чл. 454 от Гражданския кодекс на Г., която според ответника подкрепяла неговото становище. Оспорени са доводите на жалбоподателите, че декларациите са подписани при крайна нужда и при явно неизгодни условия, като се твърди, че българската съдебна практика по този въпрос е неприложима. В отговора се поддържа и наличие на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата поради това, че е пътувала без предпазна каска на мотоциклет, управляван от неспособен водач в тежка степен на алкохолно опиянение, което според чл. 300 от гръцкия Граждански кодекс било основание за съда да не присъди обезщетение или да намали неговия размер.

Апелативният съд, като прецени събраните по делото доказателства и доводите на страните намира, че въззивната жалба е процесуално допустима, а разгледана по същество – неоснователна.

Пред ОС – Стара Загора по т. дело № 263/2019 година са предявени на 08.08.2019 година субективно съединени искове с правно основание чл. 284, ал.3, т.2 от КЗ /отм./ и чл. 86, ал.1 от ЗЗД от двама ищци - Н. К. И. и малолетния Б. Т. К., действащ чрез своята майка и законен представител К. Я. Я.. Двата иска са срещу С. „Н.“ в качеството му на Компенсационен орган за

сумата от по 110 000 лв. за всеки един от двамата ищци, представляваща обезщетение за претърпени от тях неимуществени вреди – душевни болки и страдания от смъртта на тяхната баба М.Г. Д., настъпила в Република Г. при ПТП, станало на 18.08.2014 г. по вина на водача С.Т.М. , управлявал мотоциклет с рег. № ***, без сключена застраховка „Гражданска отговорност“. Обезщетенията за неимуществени вреди са претендирани ведно със законната лихва, считано от датата на ПТП - 18.08.2014 г., до окончателното им изплащане.

Ответникът оспорва исковете по основание и размер.

Между страните са безспорни обстоятелствата, свързани с настъпването на смъртта на М. Д. – баба на ищите, на 18.08.2014 година в Република Г., при ПТП с мотоциклет с гръцка регистрация, без задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ управляван от С.Т.М., като починалата се е возила на задната седалка. От изпратеното от Прокуратурата към Районен съд на И., Г., писмено доказателство, приложени по делото – доклад, се установява, че до ПТП се е стигнало в резултат на виновното поведение на С.Т.М., който при управление на мотоциклета без необходимото внимание е излязъл от пътя и се е ударил в крайпътно дърво, управлявал е мотоциклета с голямо количество алкохол в кръвта и без документ за правоуправление на МПС. Мотоциклетът не е имал сключен застрахователен договор.

Безспорно е също, а и от събраните по делото доказателства се установява, че ищите са предявили претенции за изплащане на обезщетение пред ответника на 25.06.2018 година и че ответникът в качеството си на Компенсационен орган им е изплатил на 19.09.2018 година обезщетения в размер на по 4000 евро / с равностойност 7823,32 лева/ за всеки един от двамата след изрично одобрение от С. /Г./ ф. - органът в Г., изплащащ обезщетения при ПТП, причинени от МПС без сключена застраховка „Гражданска отговорност“.

Досежно приложимото материално право по спора, изводът на първоинстанционния съд, че това е правото на Република Г., е правилен, той не се оспорва и от страните. Приложимото материално право при случаи на непозволено увреждане с международен елемент, настъпили след 11 януари 2009 г., се определя по правилата на Регламент № 864/2007 на Европейския

парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения /Регламент „Рим II“/. Съгласно чл. 4,§1 от посочения Регламент, приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от непозволено увреждане, е правото на държавата, в която е настъпила вредата, независимо в коя държава е настъпил вредоносният факт и независимо в коя държава или държави настъпват непреките последици от този факт. По делото не се твърдят обстоятелства и липсват доказателства, въз основа на които да се направи извод за приложимост на изключенията, предвидени в чл. 4, §. 2 и 3 от Регламента. Съгласно решението по дело C-350/14 на СЕС, разпоредбата на чл.4,§1 от Регламента трябва да се тълкува за целите на определянето на приложимото право към извъндоговорните задължения, произтичащи от ПТП, в смисъл, че вреди, които са свързани със смърт на лице при такова произшествие, настъпило в една държавата членка, които са претърпени от негови близки роднини с местопребиваване в друга държава членка, трябва да се квалифицират като „непреки последици“ от това произшествие по смисъла на посочената разпоредба. В случая се претендират вреди от български граждани, живеещи в България, от смъртта на тяхната баба, настъпила при ПТП, станало на територията на Република Г., причинено от водача на незастрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ мотоциклет с гръцка регистрация – обстоятелства, обуславящи приложението на гръцкото материално право при решаване на спора. В тази връзка по делото пред първата и пред въззивната инстанция са установени приложимите разпоредби на гръцкото материално право и съдебната практика на гръцките съдилища по относимите към спора въпроси.

Съгласно разпоредбата на чл. 29 от КМЧП приложимото процесуално право при разглеждането на настоящия спор е българското.

С оглед на това и при упражняване на правомощията си по чл. 269 от ГПК въззивният съд намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

Неоснователни са поддържаните в писмения отговор на С. „Н.“ доводи за недопустимост на предявените иски пред съда, респ. на първоинстанционното решение, при наличие на представени пред Компенсационния орган декларации от ищите при получаване на обезщетението от по 4000 евро, с което те са приели това обезщетение като

окончателно и са заявили, че нямат други претенции към гръцкия С. / Г./ ф.. Това възражение на ответника е направено въз основа на разпоредбата на чл. 454 от Гражданския кодекс на Г..

От представените доказателства пред първоинстанционния съд е видно, че на 31.07.2018 година ищците К. Я. Я., действаща като майка и законен представител на малолетния Б. Т. К. и Н. К. И. са подписали декларации с нотариална заверка на подписите. С тях те са декларирали, че приемат и са съгласни с предложеното окончателно / крайно/ обезщетение в размер на 4000 евро и нямат бъдещи претенции към Г. ф. на Република Г. във връзка с вреди от смъртта на М.Г..

По настоящото дело ищците са претендирали обезщетения в по-големи размери, над изплатените им такива, като са предявили искове за допълнителни обезщетения за неимуществени вреди от по 110 000 лева за всеки един от тях. Съдът, съобразявайки българското процесуално право намира, че предявените от тях осъдителни искове по чл. 284, ал. 3, т. 2 от КЗ /отм./ с оглед на изложените обстоятелства и формулирани искания, са допустими. Възражението на ответника за недопустимост на предявените искове се основава на разпоредби на гръцкото право. Въпросът за допустимостта обаче е процесуален и при решаването му е приложимо българското, а не гръцкото право. Значението на описаните по-горе декларации ще бъде обсъдено от съда при произнасяне по основателността на предявените искове. Дължимостта на обезщетение в допълнителен размер, претендирано по исков ред, след като вече е определено извънсъдебно такова и е заплатено, е въпрос на основателност на иска, а не на неговата допустимост.

По същество въззивният съд намира, че първоинстанционното решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

С разпоредбата на чл. 284, ал.3, т.2 от КЗ /отм./ е уредено задължение на Н. в качеството му на компенсационен орган да заплаща обезщетения на увредени лица, пребиващи на територията на Република България, за претърпените от тях имуществени и неимуществени вреди, причинени им при ПТП, станало в държава членка, различна от България, когато не може да се определи застрахователят на виновния водач, респ. когато няма такъв.

Със събраните по делото и неоспорени от страните доказателства се

установяват обстоятелствата, имащи значение за основателността на предявените иски срещу Н., а именно настъпване на ПТП на територия на друга държава членка, в случая на Г., липса на сключена застраховка „Гражданска отговорност“ за МПС, с което е причинена катастрофата, както и виновно поведение на водача на това МПС, което е основание за ангажиране на отговорността му за причинените вреди на ищите.

По-горе съдът изложи мотиви във връзка с приложението на гръцкото материално право.

Видно от изпратената от Гръцкия институт за международно и чуждестранно право правна информация, приложимото гръцко материално право относно гражданската отговорност от ПТП като отговорност за непозволено увреждане включва разпоредбите на специалния закон ГПН/1911 с допълнително прилагане на общите разпоредби на Гражданския кодекс, или само общите разпоредби на Гражданския кодекс за непозволено увреждане, като изборът е предоставен на ищеца. В правната информация е посочено, че отговорността по специалния закон ГПН/1911 е обективна, но подлежи на количествени ограничения и по-кратък давностен срок /двугодишен/. В случая, съобразявайки разпоредбата на чл. 12 от специалния закон ГПН 1911, според която той е неприложим в полза на пътници в МПС, причинило инцидента, както и в поза на превозваните от него вещи, съдът намира, че той е неприложим по настоящото дело, доколкото бабата на ищите е била пътник на мотоциклета, причинил ПТП.

Приложими към настоящия спор са разпоредбите на общия Граждански кодекс на Г.. В чл. 914 от него е предвидено, че който навреди на другия незаконно и виновно, има задължение да го обезщети. Съгласно чл.932 от гръцкия Гражданския кодекс, съдът може да присъди по негова преценка разумно парично обезщетение поради неимуществени вреди, като при смърт на лице това парично обезщетение може да бъде присъдено на семейството на жертвата поради душевни страдания.

Предвиденият в Гражданския кодекс на Г. общ давностен срок за предявяване на иска за обезщетение от непозволено увреждане е петгодишен съгласно чл. 937. Петгодишният срок е приложим към настоящия спор. С оглед на това исковете, които са предявени на 08.08.2019 година при ПТП от 18.08.2014 година, са в този петгодишен срок и възражението за

погасяването им по давност е неоснователно.

Безспорно е между страните, а и от представената по делото правна информация и съдебна практика на гръцките съдилища се установява, че сред кръга на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди по гръцкото право са съпруг, възходящи и низходящи, братя и сестри, дори да не са живели заедно с починалия, както и близки роднини по сватовство, ако действително са претърпели такива вреди.

По делото са представени решения на гръцки съдилища, в които са определяни различни размери на обезщетенията за неимуществени вреди – от ниски до високи от порядъка на 60 000 евро, съобразно конкретните обстоятелства. Размерът на обезщетенията не е еднакъв по всички решения, а е определян след преценка на конкретните обстоятелства и доказателства, поради което съдът не споделя доводите на жалбоподателите за наличие на постоянна съдебна практика за определяне на обезщетения за неимуществени вреди в размер на 60 000 евро и по-високи.

Основателни са доводите на жалбоподателите за това, че при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди не следва да се прилага горна граница / лимит/ в хипотезата, при която обезщетението се дължи от Г. ф., респ. от Н. като Компенсационен орган в България за настъпилото в Г. ПТП.

Няма спор между страните, че приложимото гръцко материално право урежда такъв лимит и че ответникът е изплатил преди подаването на исковата молба сумата от по 4 000 евро на всеки един от двамата ищци, съобразявайки се с този лимит.

От съдържащата се по делото правна информация за гръцкото материално право, събрана по реда на чл. 43 и чл. 44 от КМЧП е видно, че съгласно чл.19 от Президентски указ 237/1986 (Президентски указ под № 237 от 10.6/18.07.1986 г.: кодификация на разпоредбите на Закон 489/1976 относно задължителната гражданска отговорност на МПС срещу пътно-транспортни произшествия/ С.т ф. е длъжен да заплати на пострадалите лица обезщетение съгласно §2 от същата разпоредба поради смърт от автомобилни катастрофи, когато произшествието е станало от лек автомобил, по отношение на който не е изпълнено задължението по чл.2. Чл. 2 задължава собственикът на автомобил, който се движи по пътищата на Г., да сключва

застраховка гражданска отговорност спрямо трети лица. Според §2 на чл. 19 от Президентския указ обезщетението, изплатено от С. ф. за парични обезщетения поради душевно страдание не може да надвишава сумата от 6 000 евро за всеки бенефициент.

Съдът намира, че този лимит е неприложим. Съображенията му са следните: Цитираната разпоредба на чл. 19, §2 от Президентския указ противоречи на общностното право. Тя е неприложима като несъобразена с разпоредбите на Директива 72/166/ЕИО и втората Директива 84/5/ЕИО, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка, доколкото в цитираните директивите са посочени само минималните застрахователни суми /лимита на отговорност/ по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт, транспонирани в националните законодателства. В директивите обаче не е предвидена възможност за установяване на максимален размер на обезщетението за неимуществени вреди на пострадало лице и не е установен такъв размер.

Такава е и задължителната за съдилищата от общността практиката на Съда на ЕО – напр. решение от 24.10.2013 г. по дело С – 277/12 / Vitālijs Drozdovs срещу Baltikums AAS/, постановено по преюдициално запитване. Предмет на цитираното дело на Съда на ЕО е преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от съд от Л.. Решението по преюдициалния въпрос е, че член 3, параграф 1 от Директива 72/166 и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива 84/5 трябва да се тълкуват в смисъл, че не се допуска национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените лимита в член 1, параграф 2 от Втора директива 84/5. Чл.1, §2 от Втора директива 84/5 е идентичен с чл. 9,ал.1 от Директива 2009/103/ЕО. С нея е предвидено, че държавите-членки са длъжни да изискват застраховката

на гражданската отговорност при използването на превозни средства, които обичайно се намират на нейна територия да бъде задължителна за определени минимални суми, като за телесно увреждане е посочено , че минималната застрахователна сума е 1 000 000 евро за пострадал или 5 000 000 евро за събитие, независимо от броя на пострадалите. В Директива 2009/103/ЕО е посочено, че е необходимо е да се предвиди, че определен орган ще гарантира, че пострадалият няма да остане без обезщетение, когато превозното средство, което е причинило произшествието, не е застраховано или не е идентифицирано. Прието е, че в тези случаи пострадалият при такова произшествие би могъл да се обърне директно към този орган като първо звено за контакт и че на държавите членки следва да се даде възможност да прилагат определени ограничени изключения по отношение изплащането на обезщетението от този орган и да предвидят, че обезщетяването на имуществени вреди, причинени от неидентифицирано превозно средство, може да бъде ограничено или изключено с оглед на опасността от измама. Т.е., съгласно Директивата свободата на държавата-членка не касае размера на дължимите обезщетения, а само начина им на изплащане, като за размера са приложими общите критерии по чл. 9 от Директивата.

Вярно е, че директивите нямат пряко приложение във вътрешните отношения и не съдържат пряка уредба на правните отношения, а техни адресати са държавите-членки, които трябва да ги транспонират. При определени предпоставки обаче е допустимо изключение от този принцип. Тези предпоставки са посочени в практиката на СЕС /дело C-188/89/, а именно: директивата да не е транспонирана или да е транспонирана неточно, частично или неправилно; съответните ѝ разпоредби, подлежащи на пряко прилагане, да са повелителни, ясни и точни и да предоставят права на отделни субекти, противопоставими на държавата-членка, неин орган или организация, намираща се под юрисдикцията или контрола на тази държава или притежаващи особени правомощия, които надхвърлят правомощията, характерни за отношенията между частни лица. Уредбата на лимитите на застрахователните суми по застраховка „Гражданска отговорност“, съдържаща се в цитираните по-горе разпоредби на Директива 84/5/ЕИО, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО отговоря на всички посочени изисквания. Те са повелителни, достатъчно ясни и точни и се отнасят до права на частни лица, респ. на лица, пострадали от ПТП и според съда те по

изключение имат пряко действие.

По изложените съображения съдът намира, че разпоредбата на чл. 19, § 2 от гръцкия Президентски указ 237/1986 не е в съответствие с общностното право, поради което не следва да се прилага. Такова е и разрешението, което е възприето в съдебната практика на гръцките съдилища, видно от представените по делото решения.

Подписаните декларации на 31.07.2018 година от К. Я. Я., действаща като майка и законен представител на малолетния Б. Т. К. и от Н. К. И. с нотариална заверка на подписите, с които са декларирали, че приемат и са съгласни с предложеното окончателно / крайно/ обезщетение в размер на 4000 евро и нямат бъдещи претенции към Г. ф. на Република Г. във връзка с вреди от смъртта на М.Г., по начало не са пречка за присъждане на обезщетения в по-високи размери по съдебен ред, ф в случай, че съдът въз основа на събраните доказателства достигне до извод, че полученото извънсъдебно обезщетение не е достатъчно да овъзмезди претърпените от тях неимуществени вреди. Декларациите съдържат едностранни изявления на ищите, те не представляват договор между тях и ответника. Поради това доводите на ответника, свързани с нормата на чл. 454 от Гръцкия граждански кодекс са неоснователни. Тази разпоредба е озаглавена „Освобождаване от дълг“ и според нея когато заемодателят се договори с длъжника за опрощаване на дълга или с договор с него признае, че дълг не съществува, настъпва отпадане /погасяване/ на задължението. В случая липсва договор. Неоснователно е позоваването от ответника на практиката на гръцкия съд - решение 3909/2014 г. на Апелативния съд на А., постановено в различна хипотеза, при която при висящо съдебното производство има сключен извънсъдебно договор между С. ф. и ищите.

В изпратената по делото правна информация от Гръцкия институт за международно и чуждестранно право / стр. 321- 335 от първоинстанционното дело/ е посочено, че липсва съдебна практика, според която декларация за опрощаване на дълг е невалидна, ако нарушава правата на пострадалия случай на ПТП по причина, че пострадалият получава обезщетение по-малко от това на други увредени лица. Посочено е обаче, че декларация за отказ от дълг може да се отмени поради измама съгласно чл. 140 и следващите от Гръцкия граждански кодекс / за каквато по настоящото дело няма данни/. Чл.

178 и и чл. 179 от гръцкия ГК предвиждат, че е невалиден правен акт, който противоречи на добрите нрави, сред които е посочен и правният акт, с който свободата на лицето е твърде обвързана. В случая следва да се приеме, че подписването на декларациите при получаване на сумите противоречи на добрите нрави. Става дума за изявление за отказ от последващи претенции, направено при получаване на суми, съобразени с установен от гръцкото право лимит, който е неприложим като противоречащ на общностното право. Налице е и изрично признание на ответника в отговора на исковата молба, че гръцкият С.Ф. е поискал представянето на такива декларации като условие за заплащане на обезщетението.

Имайки предвид всичко гореизложено, съдът намира, че следва да се произнесе по основателността на предявените искове, съобразявайки конкретните неимуществени вреди, претърпени от двамата ищци от смъртта на тяхната баба, установени със събраните по делото доказателства, включително със свидетелските показания.

Починалата на 52 годишна възраст М.Г. Д. е баба на двамата ищци. Към момента на нейната смърт на 18.08.2014 година ищцата Н. К. И. е била на 12 години, а малолетният Б. К. – на ненавършени пет години. Установено е по делото, че от 2004 година починалата е живяла и работила в Г., като по делото има данни, че тя е притежавала гръцка лична карта и гръцко жителство.

Конкретните изживявания на ишците, свързани със смъртта на тяхната баба, се установяват от показанията на разпитаните в съдебно заседание на 09.09.2020 година в качеството на свидетели А.Ж.И. и Т. К. М..

Свидетелят А.И. живее на съпругески начала с ищцата Н. И. от около седем години, като двамата имат и едно дете. От неговите показания е видно, че от 2012 година е виждал починалата М. Д. два пъти, като не знае от кога тя живее и работи в Г.. Той установява, че М. си е идвала в България за кратко. Заявява, че ищцата Н. и баба ѝ са си говорили често по телефона, били много близки, бабата купувала подаръци и ги изпращала на внучката си. Н. И. наричала своята баба „майка“, защото ѝ купувала подаръци, приемала я като своя втора майка. Смъртта на М. Д. била приета от ищцата Н. И. много зле, тя плачела, тъгувала, постоянно си спомняла за нея, говорела за баба си, че е била много добра. Свидетелят установява, че когато М. Д. си е идвала в

България, Б. е бил малък, тя му купувала подаръци.

Вторият свидетел Т. К. М. е баща на малолетния ищец Б.. Той като заявява, че живее с майка му К. Я. от 2004 година. Н. също била дъщеря на К. Я.. Когато двамата заживели заедно, М. Д. вече била в Г., работела сезонна работа за по месец-два, след което се връщала в България и отново заминавала. Свидетелят твърди, че М. Д. си е гледала внуците, изпращала е подаръци, помагала е с парични средства. При раждането на Б. през 2009 година баба му се върнала в България, за да почерпи, останала два-три месеца и отново заминала за Г.. След това бабата си идвала в България много пъти, виждала се с внуците си Б. и Н., били в много добри отношения, тя много ги обичала, а те понякога се обръщали към нея с думата „майка“. При посещенията си в България М. Д. се занимавала с децата, докато родители им били на работа, грижела се за тях, а и те постоянно ходели при нея, защото тя им купувала дрехи и други неща. Когато тя починала, Б. бил малък, но Н. била много тъжна, не можела да повярва, че баба ѝ е починала. В показанията си този свидетел твърди, че и двамата ищци скърбят за баба си, защото тя много ги е уважавала и крепяла. От неговите показания е видно, че М. Д. е имала пет деца, сред които и К. и много внуци, чиито имена не може да си спомни.

При така установената по делото фактическа обстановка съдът намира, че не са налице основания за присъждане на допълнителни обезщетения за неимуществени вреди за двамата ищци. Обезщетенията за неимуществени вреди според приложимото гръцко право - чл.932 от гръцкия Гражданския кодекс, следва да бъдат разумни и се присъждат по преценка на съда. Т.е. при определяне на дължимия размер на обезщетението съдът следва да прецени конкретните душевни страдания на близките на починалия. По този начин са определяни размерите на обезщетенията от гръцките съдилища, видно от приложените по делото решения.

В случая установените със събраните доказателства душевни страдания на двамата ищци не са с такъв интензитет и продължителност, че да налагат присъждане на обезщетение над извънсъдебно полученото такова от по 4000 евро. По отношение на малолетния ищец Б. следва да се посочи, че той е имал няколко инцидентни контакта със своята баба, която от момента на раждането до момента на смъртта си е живяла и работила в Г., а когато е идвала в България, се е установявала в своя собствена къща, според

показанията на свидетеля М.. От показанията на свидетелите е видно, че тези контакти, осъществявани при посещенията на бабата в България, са били през първите години от живота на Б. – от раждането му до малко преди да навърши пет години. На тази възраст и при няколкото виждания помежду им той не би могъл да изгради съзнателно отношение и чувство на привързаност към своята баба, както и да изпитва силни негативни чувства и емоции от смъртта ѝ. В този смисъл съдът не възприема показанията на свидетеля Т. М., че Б. скърби за баба си. При тяхната преценка съдът има предвид и възможната им заинтересованост, доколкото свидетелят е баща на малолетния ищец.

Що се отнася до ищцата Н. И., тя също е била дете към момента на смъртта на баба си – на 12 години. От свидетелските показания на свидетеля А.И. е видно, че през период от две години преди смъртта на М. Д. ищцата Н. И. се е видяла с баба си само два пъти. Съдържанието на техните отношения, очертано от свидетелите, включва телефонни разговори и купуване на подаръци от бабата на внучката, заради които ищцата била много благодарна на баба си и се радвала на контактите с нея.

Липсват доказателства за отношения между бабата и двамата ищци, които са нейни внуци наред с още голям брой такива, извън срещите при посещенията в България и подаръците, които да сочат на силна, интензивна и изпълнена със съдържание връзка, чието прекъсване със смъртта на бабата да е довело до дълбоки негативни емоции и чувства за двамата ищци, налагащи присъждане на обезщетение над вече изплатения размер от по 4000 евро.

Поради това съдът намира, че първоинстанционното решение, с което са отхвърлени предявените искове, е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора следва да бъдат присъдени разноски на ответника във въззивното производство. Със списъка по чл. 80 от ГПК са претендирани такива в размер на 8952 лева с ДДС заплатено адвокатско възнаграждение, както и пътни разходи за явяване на адвоката в съдебно заседание на 08.12.2021 година в размер на 38,88 лева и пътни разходи за явяване в съдебно заседание на 09.02.2022 година в размер на 39,35 лева. За всички претендирани разноски за производството пред въззивната инстанция ответникът е представил по делото документи, установяващи тяхното

уговаряне, издаване на фактури за тях и реалното им заплащане от ответника по банков път на упълномощеното адвокатско дружество „Б., А., Д.“.

От адвокат А. И. – процесуален представител на жалбоподателите, е направено възражение по чл. 78, ал. 5 от ГПК за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ответника. Поддържа се, че сумата за адвокатско възнаграждение е непосилна за доверителите му и че няма пречка да бъде присъдено такова в размер под минималния по Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Позицията се и на практика на съда на ЕС по този въпрос, задължителна за българските съдилища на основание чл. 633 от ГПК, а именно решение С-427/2016 година и С-428/2016 година.

Съдът намира направеното възражение за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение за неоснователно. Пред въззивната инстанция процесуалният представител на ответника е осъществил защитата му по два субективно съединени иска, всеки с цена от по 110 000 лева. Минималното адвокатско възнаграждение съгласно чл. 7, ал. 2, т 5 от Наредба № 1 за минималните адвокатски възнаграждения със съдържанието от преди изменението, обнародвано в ДВ бр. 88/2022 година, което влязло в сила след обявяване на устните състезания по настоящото дело за приключени, поради което не следва да се прилага в отношенията между страните, е 3730 лева без ДДС по всеки един от двата иска, или общо 7460 лева. Като се прибави ДДС, дължимо съгласно § 2а от Допълнителните разпоредби на Наредба № 1, общият минимален размер на адвокатското възнаграждение става 8952 лева, колкото са претендирани от ответника.

Според настоящия съдебен състав претендираният размер на адвокатското възнаграждение, който е минималният такъв по Наредба № 1, не следва да бъде намаляван. предвид разпоредбата на чл. 101 пар. 1 ДФЕС вр. с чл. 4 пар. 3 ДЕС. Съгласно приетото в Решение на Съда от 23.11.2017 по съединени дела С-427/16 / „Ч.“ АД срещу Й. К.) и С-428/16 / „Ф.И.“ ЕАД срещу Е. Я./, член 101 параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4 параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че национална правна уредба, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат, под страх от дисциплинарно производство срещу адвоката, да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от

професионална организация на адвокатите, а от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в по-нисък от минималния размер, би могла да ограничи конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на член 101 параграф 1 ДФЕС. Посочено е, че съдът следва да провери дали с оглед на конкретните условия за прилагането ѝ такава правна уредба действително отговаря на легитимни цели и дали така наложените ограничения се свеждат до това, което е необходимо, за да се осигури изпълнението на тези легитимни цели. Видно от текста, касае се не за дефинитивно и априорно установено противоречие, а се изисква извършване на съответна преценка в светлината на всички относими обстоятелства, в това число дали в конкретната хипотеза би могло да се говори за ограничаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.

В случая процесуалният представител на ответника е осъществил необходимите процесуални действия и е защитава активно интересите на своя доверител пред двете инстанции. Пред въззивната инстанция е изготвил мотивиран отговор на въззивната жалба, излагайки доводи за нейната неоснователност, позовавайки се на чуждото материално право и съдебна практика, което безспорно усложнява защитата на доверителя му, явил се е в две от трите проведени открити съдебни заседания, по негово искане са събирани данни за гръцкото право и съдебна практика. Адвокатът е участвал активно във всички дължими процесуални действия пред двете инстанции, упражнявал е добросъвестно задълженията си като процесуален представител в защита на клиента си по спор, който се отличава със значителна фактическа и правна сложност. При тези обстоятелства присъждането на пълномощника на ответника на адвокатско възнаграждение в поне минималния съгласно Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения размер не би могло да се разглежда като хипотеза, в която приложението на Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения да води до прекомерност на възнаграждението и налагане на ограничения, които не отговарят на легитимни цели, респективно до ограничаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на член 101 параграф 1 ДФЕС.

Присъденият размер на адвокатското възнаграждение действително е висок с оглед извънсъдебно получените от ищците обезщетения, но той е съобразен с значителната цената на исковете, определена от самите тях, с

които те са сезирали съда.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260186 от 10.05.2021 година, постановено по т. дело № 263/2019 година по описа на Окръжен съд – Стара Загора.

ОСЪЖДА Н. К. И., ЕГН *****, и Б. Т. К., ЕГН *****, действащ като малолетен чрез своята майка и законен представител К. Я. Я., всички с адрес община М., обл. С.З., с. Д., ул. „К.“ № 7 , да заплатят на С. „Н.“, ЕИК ***, с адрес гр. С., ул. „Г.И.“ № 2, ет.2, направените по делото разноси пред въззивната инстанция в общ размер на 9030,23 лева, от които 8952 лева с ДДС – адвокатско възнаграждение и 78,23 лева – пътни разноси.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____